Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 26. marca 2015*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Sociálna politika — Charta základných práv Európskej únie — Článok 31 ods. 2 — Smernica 2003/88/ES — Článok 7 — Pojem ‚pracovník' — Zdravotne postihnutá osoba — Právo na platenú dovolenku za kalendárny rok — Vnútroštátna právna úprava odporujúca právu Únie — Úloha vnútroštátneho súdu"

Vo veci C-316/13,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Cour de cassation (Francúzsko) z 29. mája 2013 a doručený Súdnemu dvoru 10. júna 2013, ktorý súvisí s konaním:

Gérard Fenoll

proti

Centre d'aide par le travail „La Jouvene",

Association de parents et d'amis de personnes handicapées mentales (APEI) d'Avignon,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory A. Tizzano, sudcovia A. Borg Barthet, E. Levits (spravodajca), M. Berger a F. Biltgen,

generálny advokát: P. Mengozzi,

tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 27. marca 2014,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— G. Fenoll, v zastúpení: G. Delvolvé a A. Delvolvé, avocats,

— Association de parents et d'amis de personnes handicapées mentales (APEI) d'Avignon, v zastúpení: L. Cocquebert, avocat,

— francúzska vláda, v zastúpení: N. Rouam, D. Colas a R. Coesme, splnomocnení zástupcovia,

— holandská vláda, v zastúpení: M. Bulterman a C. Schillemans, splnomocnené zástupkyne,

* Jazyk konania: francúzština.

— Európska komisia, v zastúpení: M. Van Hoof a M. van Beek, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 12. júna 2014,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu pojmu „pracovník“ v zmysle smernice 2003/88/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (Ú. v. ES L 299, s. 9; Mim. vyd. 05/004, s. 381), ako aj článku 31 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi pánom Fenollom a Centre d'aide par le travail „La Jouvene“ (Centrum pomoci prostredníctvom práce, ďalej len „CAT ‚La Jouvene‘“) a Association de parents et d'amis de personnes handicapées mentales (APEI) d'Avignon (Združenie rodičov a priateľov mentálne postihnutých osôb v Avignone) vo veci žiadosti dotknutej osoby o poskytnutie peňažnej náhrady za nevyčerpanú dovolenku za kalendárny rok.

Právny rámec

Právo Únie

3 Článok 1 smernice 2003/88 s názvom „Účel a rozsah pôsobnosti“:

„1. Táto smernica ustanovuje minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času.

2. Táto smernica sa vzťahuje na:

a) minimálne doby… ročnej dovolenky…

…

3. Táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, v zmysle článku 2 smernice 89/391/EHS [Rady z 12. júna 1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci (Ú. v. ES L 183, s. 1; Mim. vyd. 14/17, s. 18)] bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice.

…“

4 Článok 7 tejto smernice s názvom „Ročná dovolenka“ znie takto:

„1. Členské štáty prijmú nevyhnutné opatrenia zabezpečujúce, že každý pracovník bude mať nárok na platenú ročnú dovolenku v trvaní najmenej štyroch týždňov v súlade s podmienkami pre vznik nároku a pre poskytnutia takej dovolenky, ustanovenými vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou.

2. Namiesto minimálnej doby ročnej platenej dovolenky nemôže byť vyplatená peňažná náhrada, s výnimkou prípadov skončenia pracovného pomeru.“

5 Článok 17 uvedenej smernice stanovuje, že členské štáty sa od jednotlivých ustanovení smernice môžu odchýliť. V prípade článku 7 však smernica nepripúšťa nijakú výnimku.

6 Článok 2 smernice 89/391, nazvaný „Rozsah“, stanovuje:

„1. Táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činnosti, verejné a súkromné (priemysel, poľnohospodárstvo, obchod, administratívu, služby, vzdelávanie, kultúru, voľný čas atď.).

2. Táto smernica sa neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napríklad ozbrojené sily, polícia alebo pre určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany.

V takom prípade sa bezpečnosť a ochrana zdravia pracovníkov, pokiaľ je to možné, musí zabezpečiť v zmysle cieľov tejto smernice.“

Francúzske právo

Zákonník práce

7 Článok L. 223-2 prvý pododsek Zákonníka práce v znení platnom a účinnom v čase skutkových okolností vo veci samej stanovuje:

„Pracovník, ktorý preukáže, že bol počas referenčného roka zamestnaný u toho istého zamestnávateľa počas obdobia, ktoré zodpovedá aspoň jednému mesiacu výkonu práce, má právo na dovolenku v dĺžke dva a pol pracovného dňa za mesiac práce, pričom celková dĺžka nárokovateľnej dovolenky nesmie presiahnuť tridsať pracovných dní.“

8 Podľa článku L. 223-4 tohto zákonníka:

„Za mesiac výkonu práce sa na účely určenia dĺžky dovolenky považuje obdobie štyroch týždňov alebo dvadsiatich štyroch dní práce. Obdobia platenej dovolenky, náhradné voľno…, obdobia materskej dovolenky…, dni pracovného voľna získané z dôvodu skrátenia pracovného času a obdobie prerušenia výkonu pracovnej zmluvy z dôvodu pracovného úrazu alebo choroby z povolania v maximálnej neprerušenej dĺžke jedného roka sa považujú za výkon práce…“

9 Článok L. 323-10 uvedeného zákonníka stanovuje:

„Za zdravotne postihnutého pracovníka v zmysle tejto časti sa považuje každá osoba, ktorej možnosti získať a udržať si zamestnanie sú podstatne znížené z dôvodu zmeny jednej alebo viacerých telesných, zrakových, mentálnych alebo psychických funkcií.

Postavenie zdravotne postihnutého pracovníka prizná komisia uvedená v článku L. 146-9 code de l’action sociale et des familles (Zákonníka o sociálnej činnosti a rodine).

Umiestnenie do zariadenia alebo na oddelenie podľa písm. a) bodu 5 prvého odseku článku L. 312-1 tohto zákonníka sa považuje za priznanie postavenia zdravotne postihnutého pracovníka.“

Le code de l'action sociale et des familles (Zákonník o sociálnej činnosti a rodine)

10 Článok L. 312-1 code de l'action sociale et des familles v znení platnom a účinnom od 6. septembra 2003 znie:

„Za sociálne a lekársko-sociálne zariadenia a oddelenia sa v zmysle tohto zákonníka považujú zariadenia a oddelenia s právnou subjektivitou uvedené nižšie:

…

5. Zariadenia alebo oddelenia:

a) pomoci prostredníctvom práce, okrem organizácií, ktoré sa venujú činnostiam uvedeným v článku L. 322-4-16 Zákonníka práce a adaptovaných podnikov upravených v článku L. 323-30 a nasledujúcich tohto zákonníka;

…“

11 Článok L. 344-2 tohto zákonníka v znení platnom a účinnom od 3. januára 2002 do 11. februára 2005 stanovoval:

„Centrá pomoci prostredníctvom práce, ktoré sú alebo nie sú spojené s možnosťou ubytovania, prijímajú zdravotne postihnutých dospievajúcich a dospelých, ktorí dočasne alebo trvale nemôžu pracovať v bežných podnikoch ani v chránenej dielni alebo pre centrum zadávania domáckej práce ani vykonávať samostatnú zárobkovú činnosť. Tieto centrá im ponúkajú rôzne pracovné možnosti, lekársko-sociálnu a vzdelávaciu podporu a sociálne prostredie, ktoré podporuje ich osobný rozvoj a sociálnu integráciu.

…“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

12 Pán Fenoll bol klientom CAT „La Jouvene“ od 1. februára 1996 do 20. júna 2005. Spočiatku pravidelne využíval päť týždňov platenej dovolenky za kalendárny rok.

13 Od 16. októbra 2004 do svojho odchodu z uvedeného CAT bol pán Fenoll práceneschopný. V momente vzniku práceneschopnosti mu ostávalo dvanásť dní platenej dovolenky za kalendárny rok, na ktorú mu vznikol nárok za obdobie od 1. júna 2003 do 31. mája 2004 a ktorú si nevyčerpal. Okrem toho si pán Fenoll nemohol svoju dovolenku vyčerpať počas referenčného obdobia od 1. júna 2004 do 31. mája 2005. Tieto nadobudnuté nároky na dovolenku za kalendárny rok, ktorá nebola vyčerpaná počas dvoch období uvedených vyššie, zakladá podľa pána Fenolla právo na poskytnutie finančnej náhrady vo výške 945 eur. CAT „La Jouvene“ mu túto sumu odmietlo zaplatiť.

14 Keďže Tribunal d'instance d'Avignon (Francúzsko) (Prvostupňový súd v Avignone) jeho žiadosť o poskytnutie náhrady zamietol v poslednom stupni, podal pán Fenoll kasačný opravný prostriedok.

15 Vnútroštátny súd pripomína judikatúru Súdneho dvora týkajúcu sa článku 7 smernice 2003/88, ako aj judikatúru k pojmu „pracovník“ v zmysle článku 45 ZFEÚ. V tomto ohľade sa uvedený súd pýta, či osoby umiestnené v centre pomoci prostredníctvom práce (ďalej len „CAT“) a ktoré sa nepovažujú za zamestnancov, patria pod pojem „pracovník“ v zmysle práva Únie.

16 Vnútroštátny súd pripomína znenie článku 31 ods. 2 Charty, podľa ktorého má každý pracovník právo na každoročnú platenú dovolenku a tvrdí, že v zmysle ustálenej judikatúry možno základné práva Európskej únie uplatniť v spore medzi jednotlivcami s cieľom preskúmať dodržiavanie týchto základných práv inštitúciami Únie a členskými štátmi v prípade, keď uplatňujú právo Únie.

17 Za týchto podmienok Cour de cassation rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 3 smernice 89/391, na ktorú odkazuje článok 1 smernice 2003/88, ktorý vymedzuje jej pôsobnosť, vykladať v tom zmysle, že osobu prijatú do CAT možno považovať za ‚pracovníka' v zmysle uvedeného článku 3?

2. Má sa článok 31 Charty vykladať v tom zmysle, že osobu, ktorá je uvedená v predchádzajúcej otázke, možno považovať za ‚pracovníka' v zmysle uvedeného článku 31?

3. Môže sa osoba, ktorá je uvedená v prvej otázke, priamo dovolávať práv, ktoré jej vyplývajú z Charty, s cieľom získať nárok na platenú dovolenku, ak vnútroštátna právna úprava nepriznáva tejto osobe taký nárok, a musí vnútroštátny súd s cieľom zaručiť úplný účinok tohto nároku neuplatniť akékoľvek odporujúce ustanovenie vnútroštátneho práva?"

O prejudiciálnych otázkach

O prvej a druhej otázke

18 Svojimi otázkami, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či pojem „pracovník" v zmysle článku 7 smernice 2003/88 a článku 31 ods. 2 Charty treba vykladať v tom zmysle, že zahŕňa osobu prijatú do CAT, o aké ide v konaní vo veci samej.

19 V tejto súvislosti treba predovšetkým pripomenúť, že podľa článku 1 ods. 3 smernice 2003/88 v spojení s článkom 2 smernice 89/391, na ktorý odkazuje, sa uvedené smernice vzťahujú na všetky odvetvia činností, verejné alebo súkromné, s cieľom podporovať zlepšenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci a upraviť niektoré aspekty organizácie ich pracovného času.

20 Súdny dvor tiež rozhodol, že pôsobnosť smernice 89/391 sa musí chápať v širokom zmysle, takže výnimky z tejto pôsobnosti stanovené v článku 2 ods. 2 prvom pododseku tejto smernice sa majú vykladať reštriktívne (pozri v tomto zmysle najmä rozsudky Simap, C-303/98, EU:C:2000:528, body 34 a 35, ako aj Komisia/Španielsko, C-132/04, EU:C:2006:18, bod 22). Tieto výnimky boli totiž prijaté iba na účely zabezpečenia riadneho fungovania služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku, ak nastane osobitne vážna situácia alebo situácia osobitného rozsahu (rozsudok Neidel, C-337/10, EU:C:2012:263, bod 21 a citovaná judikatúra).

21 Keďže v situácii osoby, akou je žalobca v konaní vo veci samej, nie je žiadna z týchto skutočností relevantná, činnosť žalobcu patrí do pôsobnosti smernice 2003/88.

22 Z toho vyplýva, že ustanovenia smernice 2003/88, najmä jej článok 7, sa uplatnia na činnosť vykonávanú pánom Fenollom.

23 Otázka, na ktorú treba odpovedať, preto znie, či pán Fenoll túto činnosť vykonáva ako pracovník v zmysle článku 7 smernice 2003/88 a článku 31 ods. 2 Charty.

24 V tomto ohľade je potrebné v súvislosti so smernicou 2003/88 zdôrazniť, ako sa domnieva aj generálny advokát v bode 29 svojich návrhov, že táto smernica neodkazuje na definíciu pojmu „pracovník“ tak, ako vyplýva zo smernice 89/391, ani na definíciu tohto pojmu, ktorá vyplýva z vnútroštátnych právnych predpisov a/alebo praxe (v tomto zmysle pozri rozsudok Union syndicale Solidaires Isère, C-428/09, EU:C:2010:612, bod 27).

25 Z uvedeného vyplýva, že na účely uplatnenia smernice 2003/88 sa pojem pracovník nemôže vykladať rôzne podľa vnútroštátnych právnych predpisov, ale má autonómny význam, ktorý je vlastný právu Únie (rozsudok Union syndicale Solidaires Isère, C-428/09, EU:C:2010:612, bod 28).

26 Teda tak, ako zdôraznil generálny advokát v bode 26 svojich návrhov, toto konštatovanie platí aj na účel výkladu pojmu „pracovník“ v zmysle článku 7 smernice 2003/88 a článku 31 ods. 2 Charty s cieľom zabezpečiť jednotnosť pôsobnosti *ratione personae* práva pracovníkov na platenú dovolenku.

27 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora je potrebné pojem „pracovník“ v rámci smernice 2003/88 definovať na základe objektívnych kritérií, ktoré sú charakteristické pre pracovnoprávny vzťah s ohľadom na práva a povinnosti dotknutých osôb. Za „pracovníka“ je teda potrebné považovať každého, kto vykonáva skutočné a konkrétne činnosti, s výnimkou činností, ktoré sú tak obmedzené, že sa javia ako čisto okrajové a vedľajšie. Charakteristickým znakom pracovnoprávneho vzťahu je okolnosť, že určitá osoba vykonáva po určitú dobu v prospech inej osoby a pod jej vedením činnosti, za ktoré poberá odmenu (pozri v tomto zmysle rozsudky Union syndicale Solidaires Isère, C-428/09, EU:C:2010:612, bod 28, a Neidel, C-337/10, EU:C:2012:263, bod 23).

28 S cieľom preskúmať, či pod takýto pojem možno zahrnúť osobu prijatú do CAT, akou je pán Fenoll, treba zohľadniť nasledujúce skutočnosti.

29 Po prvé Súdny dvor rozhodol, že v rámci kvalifikácie týkajúcej sa pojmu „pracovník“, ktorú prináleží vykonať vnútroštátnemu súdu, musí tento vychádzať z objektívnych kritérií a celkovo zhodnotiť všetky okolnosti ním prejednávaného prípadu, ktoré sa týkajú tak povahy posudzovaných činností, ako aj povahy vzťahu medzi účastníkmi konania (rozsudok Union syndicale Solidaires Isère, C-428/09, EU:C:2010:612, bod 29).

30 V tomto konaní z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že na osoby prijaté do CAT sa neuplatňujú niektoré ustanovenia Zákonníka práce. Táto okolnosť, ktorá zakladá kvalifikáciu právneho postavenia uvedených osôb ako „*sui generis*“, nemôže byť určujúca pre posúdenie zamestnaneckého pomeru medzi dotknutými účastníkmi.

31 Je potrebné totiž pripomenúť, že Súdny dvor už v tomto ohľade rozhodol, že právna povaha pracovnoprávneho vzťahu *sui generis* z hľadiska vnútroštátneho práva nemôže mať žiadny dosah na postavenie pracovníka v zmysle práva Únie (pozri rozsudok Kiiski, C-116/06, EU:C:2007:536, bod 26 a citovanú judikatúru).

32 Po druhé je zrejmé, že pán Fenoll, v prejednávanej veci, počas určitého obdobia od nástupu do služieb CAT „La Jouvene“ v roku 1996 a počas najmenej piatich nasledujúcich rokov, v priebehu ktorých nadobudol okrem iného nárok na platenú dovolenku za kalendárny rok, poskytoval rôzne pracovné výkony. Zo spisu predloženého Súdnemu dvoru vyplýva, že tieto pracovné výkony spojené s podporou lekársko-sociálnej povahy, boli prideľované a riadené personálom, ako aj vedením CAT „La Jouvene“, pričom toto centrum sa snažilo dotknutej osobe umožniť spôsob života, ktorý najlepšie zodpovedá jej potrebám. Takýto organizačný rámec umožňuje centru, akým je CAT, jednak dbať o osobný rozvoj ťažko zdravotne postihnutej osoby na základe využitia jej schopností a v rámci možností tiež dbať o to, aby úlohy zverené tejto osobe mohli pre dotknutý subjekt predstavovať istý hospodársky úžitok.

33 Po tretie zo spisu predloženého Súdnemu dvoru tiež vyplýva, že plnenia poskytnuté pánom Fenollom patrili do ekonomicko-sociálneho programu CAT „La Jouvene“, a preto sa za ne poskytovala odmena. V tejto súvislosti treba poznamenať, že skutočnosť, že táto odmena mohla byť o niečo nižšia ako garantovaná minimálna mzda vo Francúzsku, nemožno zohľadniť na účely posúdenia postavenia pána Fenolla ako „pracovníka“ v zmysle práva Únie.

34 Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora totiž ani vyššia či nižšia úroveň produktivity dotknutej osoby, ani pôvod zdrojov, z ktorých je vyplácaná odmena, a ani obmedzená výška odmeny nemôžu akýmkoľvek spôsobom ovplyvniť postavenie pracovníka v zmysle práva Únie (pozri rozsudky Bettray, 344/87, EU:C:1989:226, body 15 a 16; Kurz, C-188/00, EU:C:2002:694, bod 32, ako aj Trojani, C-456/02, EU:C:2004:488, bod 16).

35 Po štvrté treba zistiť, či činnosti, ktoré pán Fenoll v CAT „La Jouvene“ vykonával, treba posúdiť ako „skutočné a konkrétne“ alebo sa tieto javia ako čisto okrajové a vedľajšie v takom rozsahu, že na nich podľa ustálenej judikatúry citovanej v bode 27 tohto rozsudku nemožno založiť posúdenie osoby, ktorá ich vykonáva, ako „pracovníka“.

36 Association de parents et d’amis de personnes handicapées mentales (APEI) d’Avignon a francúzska vláda v tejto súvislosti zo skutkových okolností, ktoré viedli k vyhláseniu rozsudku Bettray (344/87, EU:C:1989:226), vyvodzujú záver, že analogicky nemožno pána Fenolla posúdiť ako „pracovníka“, keďže jeho činnosť pre CAT „La Jouvene“ je údajne porovnateľná s činnosťou osôb prijatých do liečebného centra pre narkomanov, akým bolo centrum v tomto rozsudku.

37 S týmto prístupom nemožno súhlasiť.

38 Je potrebné pritom predovšetkým poznamenať, že aj napriek tomu, že Súdny dvor v bode 17 rozsudku Bettray (344/87, EU:C:1989:226) rozhodol, že za skutočné a konkrétne ekonomické činnosti nemožno považovať také, ktoré sú prostriedkom prevýchovy alebo opätovného začlenenia osôb, ktoré tieto činnosti vykonávajú, už bolo tiež spresnené, že toto posúdenie je relevantné len pre skutkové okolnosti, ktoré viedli k vyhláseniu tohto rozsudku vzhľadom na osobitné črty uvedeného prípadu, v ktorom bola osoba z dôvodu toxikománie zamestnaná na základe vnútroštátneho právneho predpisu, ktorého cieľom je zabezpečiť prácu osobám, ktoré sú počas neurčitej doby neschopné pracovať za normálnych podmienok vzhľadom na okolnosti vlastné ich stavu (pozri rozsudok Trojani, C-456/02, EU:C:2004:488, bod 19 a citovanú judikatúru).

39 Ďalej treba konštatovať, že aj keď práce vykonávané v CAT „La Jouvene“ sú rovnako ako práce určené pre narkomanov vo veci, ktorá viedla k vyhláseniu rozsudku Bettray (344/87 EU:C:1989:226), vyhradené pre osoby, ktoré vzhľadom na okolnosti vlastné ich stavu nie sú schopné pracovať za normálnych podmienok, zo spisu predloženého Súdnemu dvoru vyplýva, že samotný koncept režimu, ktorým sa riadi fungovanie CAT, a teda aj činností, ktoré v ňom zdravotne postihnuté osoby vykonávajú, je taký, že uvedené činnosti sa nezdajú len okrajové a vedľajšie v zmysle judikatúry citovanej v bode 27 tohto rozsudku.

40 Tak ako zdôraznil generálny advokát najmä v bode 42 svojich návrhov, činnosti vykonávané zdravotne postihnutými osobami v CAT „La Jouvene“ nie sú vytvárané s jediným cieľom zabezpečiť dotknutým osobám výkon určitej aktivity, prípadne rozptýlenie. Tieto činnosti, aj keď sú prispôsobené schopnostiam dotknutých osôb, majú tiež určitý hospodársky prínos. Uvedené platí o to viac, že citované činnosti umožňujú zhodnotiť produktivitu, hoci zníženú, ťažko zdravotne postihnutých osôb a zároveň im zabezpečiť potrebnú sociálnu ochranu.

41 Z vyššie uvedených úvah preto vyplýva, že na základe skutočností vyplývajúcich zo spisu predloženého Súdnemu dvoru možno osobu, ktorá vykonáva činnosti ako pán Fenoll v CAT „La Jouvene“, posúdiť ako „pracovníka“ v zmysle článku 7 smernice 2003/88 a článku 31 ods. 2 Charty.

42 V tejto súvislosti preto musí vnútroštátny súd predovšetkým preskúmať, či sa činnosti skutočne vykonávané dotknutou osobou môžu považovať za súčasť normálneho trhu práce. Na tento účel možno zohľadniť nielen postavenie a bežné postupy CAT v konaní vo veci samej ako klientskeho zariadenia, ako aj rôzne hľadiská účelu jeho programu sociálnej pomoci, ale aj povahu a spôsoby uskutočnenia pracovných výkonov (pozri analogicky rozsudok Trojani, C-456/02, EU:C:2004:488, bod 24).

43 Za týchto podmienok treba na prvé dve otázky odpovedať tak, že pojem „pracovník“ v zmysle článku 7 smernice 2003/88 a článku 31 ods. 2 Charty sa má vykladať v tom zmysle, že môže zahŕňať osobu prijatú do zariadenia CAT, o aké ide v konaní vo veci samej.

O tretej otázke

44 Svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd snaží v podstate zistiť, či sa má článok 31 ods. 2 Charty vykladať v tom zmysle, že ho možno priamo uplatniť v spore medzi jednotlivcami s cieľom zaručiť úplný účinok nároku na platenú dovolenku za kalendárny rok a neuplatniť akékoľvek odporujúce ustanovenie vnútroštátneho práva.

45 V tejto súvislosti stačí konštatovať, ako zdôraznil generálny advokát v bode 23 svojich návrhov, že článok 31 ods. 2 Charty nie je uplatniteľný *ratione temporis* na okolnosti, o aké ide vo veci samej.

46 Požiadavka pána Fenolla, týkajúca sa platenej dovolenky za kalendárny rok, sa totiž týka obdobia, ktoré predchádzalo nadobudnutiu platnosti Lisabonskej zmluvy, a teda obdobiu, odkedy Charta nadobudla rovnakú právu silu ako Zmluvy v súlade s článkom 6 ods. 1 Zmluvy o EÚ.

47 Článok 31 ods. 2 Charty preto v spore, o aký ide vo veci samej, nemožno uplatniť.

48 Čo sa týka možnosti uplatniť článok 7 smernice 2003/88, ktorý sa týka konkrétne práva na platenú dovolenku za kalendárny rok, z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že v prípade, ak vnútroštátne právo nemožno vykladať v súlade s touto smernicou, čo prináleží preskúmať vnútroštátnemu súdu, článok 7 tejto smernice nemožno uplatniť v rámci sporu medzi jednotlivcami, o aký ide v konaní vo veci samej, s cieľom zaručiť úplný účinok nároku na platenú dovolenku za kalendárny rok a neuplatniť akékoľvek odporujúce ustanovenie vnútroštátneho práva. Okrem toho v takejto situácii sa môže osoba poškodená nesúladom vnútroštátneho práva s právom Únie odvolať na judikatúru vo veci Francovich a i. (C-6/90 a C-9/90, EU:C:1991:428) s cieľom prípadne získať náhradu škody, ktorá jej bola spôsobená (pozri rozsudok Dominguez, C-282/10, EU:C:2012:33, bod 43).

49 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy nie je potrebné odpovedať na tretiu otázku.

O trovách

50 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

Pojem „pracovník“ v zmysle článku 7 smernice 2003/88/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času a článku 31 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie sa má vykladať v tom zmysle, že môže zahŕňať osobu prijatú do centra pomoci prostredníctvom práce, o aké ide v konaní vo veci samej.

Podpisy